

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 65

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/53) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve Listesi	4
• Kanun Teklifleri Yenileme Tezkeresi	13
• 2/53 Esas Numaralı Kanun Teklifinin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	14
- Genel Gerekçesi	14
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	15
• Dışişleri Komisyonu Raporu	16
- Muhalefet Şerhleri	19
- Dışişleri Komisyonunun Benimsediği 27'nci Yasama Dönemine Ait Rapor.....	21
- Teklif Metni	27
- Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	27
• Anlaşma Metni	28

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z- 90666677-599-160649

16 Haziran 2023

Konu: Milletlerarası andlaşmaların
onaylanmasının uygun bulunması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Döneminde Anayasa'nın 90'ncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere Başkanlığınıza sunulan ancak sonuçlandırılmayan ekli listede yer alan milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Ek: Liste

LİSTE

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
1	2/4995	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşması
2	2/5020	Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Esgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşma
3	2/4909	Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Naheşvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol
4	2/5037	Türk Devletleri Teşkilatına Üye Ülkelerin Hükümetleri Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşması
5	2/4690	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin/Sürüş Ehliyetlerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimi Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Anlaşma
6	2/4335	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokol
7	2/4243	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptı
8	2/4856	Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Bahtıklık Sübvansiyonları Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
9	2/5053	Uluslararası Deniz Seyir Yardımcıları Teşkilatı Sözleşmesi
10	2/4511	Spitsbergen İle İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşma
11	2/3540	Hükümetlerarası Kuru Limanlar Antlaşması
12	2/5040	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uluslararası Göç Siyasaları Geliştirme Merkezi (UGSGM) Arasında Türkiye'deki UGSGM Temsilciliğinin Statüsü Hakkında Antlaşma ve Notalar
13	2/4762	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karayıp Devletleri Birliği (KADB) Arasında İşbirliği Çerçeve Antlaşması
14	2/2818	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı
15	2/4649	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Antlaşması
16	2/4246	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerle Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Antlaşması ve Eki Protokol
17	2/4648	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Antlaşması ve Eki Protokol

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
18	2/3909	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
19	2/4647	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
20	2/4693	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması
21	2/4692	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması, Eki Protokol ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
22	2/4691	Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması
23	2/4689	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokol
24	2/4704	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Notalar
25	2/2498	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
26	2/4705	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması
27	2/5028	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması
28	2/4097	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ekim 1994 Tarihinde İmzalanan Hava Hizmetleri Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Notalar
29	2/4651	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşması
30	2/4910	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
31	2/4096	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
32	2/2225	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
33	2/3720	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
34	2/3719	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Palau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşması
35	2/3718	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lesotho Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması

ANDLAŞMANIN ADI	
36	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
37	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Burkina Faso Hükümeti Arasında Havacılık Hizmetleri Anlaşması
38	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
39	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
40	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması
41	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
42	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
43	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Çerçeve Anlaşması
44	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İşbirliği Anlaşması
45	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
46	2/2030	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
47	2/4293	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
48	2/4707	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burkina Faso Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
49	2/4740	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
50	2/4763	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Cezayir'de Uluslararası Bir Türk Okulu Açılmasına İlişkin Anlaşma
51	2/2034	İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü
52	2/1943	Türkiye Cumhuriyeti ile Irak Cumhuriyeti Arasında Terörle Mücadele Anlaşması
53	2/2277	Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Ulusal Güvenlikten Sorumlu Devlet Bakanlığı Arasında Personel Eğitimi Alanında İşbirliği Protokolü
54	2/4737	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İşbirliği Mutabakat Zaptı
55	2/4739	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Değişimine İlişkin Anlaşma

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
56	2/4159	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşmada Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokol
57	2/4160	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolünde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokol
58	2/4764	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Kolluk Eğitimi ve Öğretimi İşbirliği Mutabakat Zaptı
59	2/3742	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Psikotrop ve Uyuşturucu Maddelerin Uluslararası Kaçakçılığına Karşı Mücadelede İşbirliği Anlaşması ve Notalar
60	2/4966	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınırşau Organize Suçlarla Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşması
61	2/4738	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşma
62	2/4244	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelirinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
63	2/4245	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye-Arnavutluk Memorial Hastanesinin Geçiş Süresi Boyunca Ortak İşletilmesine İlişkin Protokol

ANDLAŞMANIN ADI	
27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	
64	2/4857 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Devleti-Milli Birlik Hükümeti Arasında Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı
65	2/3057 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşma ve Notalar
66	2/1538 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Komorlar Birliği Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Protokolü
67	2/1584 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması
68	2/2705 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Notalar
69	2/3542 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması
70	2/3980 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşma
71	2/4912 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye ve Cezayir'de Kültür Merkezleri Açılmasına ve Faaliyetine İlişkin Anlaşma
72	2/3241 30 Eylül 1957 Tarihli Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının (ADR) Başlığında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Dönemi'nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/4995, 5020, 4909, 5037, 4690, 4335, 4243, 4856, 5053, 4511, 3540, 5040, 4762, 2818, 4649, 4246, 4648, 3909, 4647, 4693, 4692, 4691, 4689, 4704, 2498, 4705, 5028, 4097, 4651, 4910, 4096, 2225, 3720, 3719, 3718, 3954, 3953, 2033, 4486, 4928, 4913, 4512, 4718, 3981, 1458, 2030, 4293, 4707, 4740, 4763, 2034, 1943, 2277, 4737, 4739, 4159, 4160, 4764, 3742, 4966, 4738,4244,4245,4857,3057,1538,1584,2705,3542,3980,4912 ve 3241 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/53)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 917292 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İşbirliği Anlaşması” Türkiye Cumhuriyeti adına 23 Mart 2021 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasında savunma sanayii alanındaki ihtiyaçların ortak üretimi, savunma sanayii ürünlerinin üretimi konusunda teknoloji transferi, ihtiyaç duyulan savunma sanayii ürünlerinin karşılıklı tedariki, savunma sanayii alanında işbirliğinin iki ülke yararına geliştirilmesi ve Türk savunma sanayii tarafından üretilen ürünlere pazar imkânı sağlanması amaçlanmaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-51844

23 Kasım 2021

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti adına 23 Mart 2021 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İşbirliği Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

06/11/2023

Esas No: 2/53

Karar No: 51

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/53 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 01/11/2023 tarihinde yaptığı 4’üncü toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

27’nci yasama döneminde görüşülememesi nedeniyle kadük kalan 2/3981 esas numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi”, 19/06/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş imzasıyla yenilenmiştir. Teklif, 2/53 esas numarası ile 19/06/2023 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci yasama dönemi 01/11/2023 tarihli 4’üncü toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Savunma Sanayii Başkanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye ile Özbekistan arasında savunma sanayii alanında iş birliğinin geliştirilmesi, savunma sanayii ürünlerinin üretimi konusunda teknoloji transferi ve ihtiyaç duyulan savunma sanayii ürünlerinin karşılıklı tedarikini amaçlayan Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Söz konusu Teklif 27’nci yasama döneminde 2/3981 esas numarasıyla Komisyonumuzda görüşülmüş, oy çokluğuyla kabul edilerek rapora bağlanmış ancak kanunlaşamayarak hükümsüz kalmıştır. 28’inci yasama döneminde 2/53 esas numarasıyla yenilenecek tekrar görüşülmüş; İçtüzüğün 77’nci maddesinin 1’inci fıkrası uyarınca 27’nci yasama dönemi 307 sıra sayılı raporun ve metnin benimsenmesi oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

4. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan ve Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
Ankara	Balıkesir	İzmir
Kâtip	Üye	Üye
<i>Derya Bakbak</i>	<i>Bilal Bilici</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
Gaziantep	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Kürşad Zorlu</i>	<i>Ceylan Akça Cupolo</i>	<i>Talih Özcan</i>
Ankara	Diyarbakır	Düzce
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>	<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>
Elâzığ	Erzurum	Eskişehir
		(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye <i>Ali Şahin</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Güzelmansur</i> Hatay (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Derya Ayaydın</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Seda Gören Bölük</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Tuğba Işık Ercan</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Namık Tan</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Ziya Altunyaldız</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Süreyya Öneş Derici</i> Muğla (Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye'nin son yıllarda savunma sanayii alanında önemli atılımlar yapması ve bu çerçevede dışa bağımlılığın azalması memnuniyet vericidir.

Öte yandan, sözkonusu kanun teklifinin 8. Maddesinin birinci bendinde “*gönderen tarafın heyeti tarafın ülkesinde bulunduğu süre yanı sıra, ülkeye giriş, kalış ve ayrılış sırasında kabul eden ülkenin yasa ve yönetmeliklerine tabidir*” ifadesi bulunmaktadır. Karşılıklı olarak gönderilecek heyetlerin ev sahibi ülkenin yasa ve yönetmeliklerine neden tâbi olacağı anlaşılmamaktadır. Nitekim imzalanan benzer savunma sanayii anlaşmalarında bu hüküm yer almamaktadır.

Türkiye'nin Orta Asya Cumhuriyetlerinin tamamıyla özel ilişkileri vardır. Türkiye'nin bu ülkelerle yapacağı anlaşmalar ve kapsamındaki işbirliklerinde bölgedeki tüm hassasiyetleri gözetererek davranması, bölge ülkeleri arasındaki dengeleri değiştirecek, ya da bölgenin istikrarsızlaşmasına neden olacak her türlü adımdan kaçınmalıdır.

Bu nedenlerle söz konusu anlaşmaya muhalifiz. †

06.11.2023

Talih Özcan

Düzce

Utku Çakırözer

Eskişehir

Mehmet Güzelmansur

Hatay

Namık Tan

İstanbul

Süreyya Öneş Derici

Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun teklifine dair muhalefet şerhi aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/53 esas numaralı; İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi ‘ne Şerhimiz:

1991 itibarıyla henüz Sovyetler Birliği’nden bağımsızlığını ilan edebilmiş Özbekistan; Sovyet Ordusu’nun Türkistan Askeri bölgesinden kalan 65.000’e yakın asker sayısı ile Orta Asya’daki en büyük silahlı kuvvetlere sahiptir. Halihazırda sık sık insan hakları ihlalleri ile gündeme gelen Özbekistan, sömürgeci devletlerin elinde olan kolaylıkla oynanabilecek bir karta da sahiptir; Karakalpak halkı. Karakalpak halkıyla aynı soydan gelen Kazakistan’ın Özbekistan ile aktif rekabet içinde olması, Rusya’nın Luk Oil şirketinin aktif petrol ve doğalgaz yatırımları ve çalışmalarının olması, bunun da yerli halkın en önemli istihdam ve gelir kaynağı olması, Özbekistan için Rusya ve Kazakistan’ı bağlayıcı unsur haline getirmektedir. Sovyet Rejimi boyunduruğunda geçen 70 yıldan sonra bağımsızlığını ilan eden bir ülke için öncelikler farklı olmalıdır. Bu sebeple anlaşmaya şerh düşüyoruz.

06.11.2023

Ceylan Akça Cupolo
Diyarbakır

Dışışleri Komisyonunun Benimsediği 27’nci Yasama Dönemine Ait Rapor

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

28/02/2022

Esas No: 2/3981

Karar No: 190

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 23/11/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İşbirliği Anlaşması, 24/11/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 25/11/2021 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna havale edilen 2/3981 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 17/2/2022 tarihli 33’üncü toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Savunma Sanayii Başkanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile Türkiye ile Özbekistan arasında savunma sanayii alanında iş birliğinin geliştirilmesi, savunma sanayii ürünlerinin üretimi konusunda teknoloji transferi ve ihtiyaç duyulan savunma sanayii ürünlerinin karşılıklı tedarikini öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Dışışleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakçı tarafından;

Özbekistan’ın 2019 yılında Türk Devletleri Teşkilatına üye olmasıyla birlikte çok taraflı iş birliğinin geliştiği,

Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev’in 12 Kasım 2021 tarihinde İstanbul’da düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı 8’inci Zirvesi vesilesiyle ülkemizde önemli istişarelerde bulunduğu,

Bağımsızlığının ardından geçen otuz yılda Özbekistan’ın kalkınma çabalarına ve reform sürecine aktif katkı sağlandığı,

İkili ticaret hacmimizin 2021 yılında yüzde 60 civarında artarak Özbekistan’daki Türk yatırımlarının yaklaşık 1 milyar dolara ulaştığı, şirketlerimizin Özbekistan’da yeni kurulan yabancı sermayeli işletmeler sıralamasında ilk sırada yer aldığı,

Savunma Sanayi Müsteşarlığı verilerine göre yüzde 80 oranında millileşen savunma sanayi sektörüne sahip olunduğu,

Anlaşmanın, uygulamaya geçirilmesi neticesinde Özbekistan’la savunma sanayi alanında iş birliğimiz için hukuki bir temel oluşturarak savunma sanayi kapasitelerimizin artırılmasına imkân sağlayacağı ve savunma sanayi ürünlerinin karşılıklı olarak tedarikinin teşvik edeceği,

Anlaşmayla, savunma sanayi ihtiyaçlarının ortak üretimine ve teknoloji transferine kapının açılacağı,

Savunma malları ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, satın alınması ve bakımıyla ilgili teknik ve lojistik destek alanlarında somut kazanımlarının hedeflendiği,

Savunma sanayi alanındaki çalışmaların imalat, lisans ve üçüncü tarafa satış haklarının her bir proje için ayrıca belirlenerek koruma altına alınacağı,

Bilgi, belge ve malzemelerin güvenliğiyle uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan taahhütlere dair mutlak hükümlerin Anlaşmada yer aldığı,

Anlaşmanın uygulamasını yürütmek üzere savunma sanayi alanında Türk-Özbek Ortak Komisyonunun oluşturulacağı,

Savunma Sanayii Başkanlığı Başkan Yardımcısı Serdar Demirel tarafından,

Özbekistan’la devam eden savunma sanayi iş birliği projelerimiz arasında nehir botları, kara araçları ve savunma sanayisinin her alanına yayılan diğer unsurların yer aldığı,

Anlaşmanın savunma sanayisi işbirliği alanında imzalanan anlaşmalardan 83’üncüsünü teşkil ettiği,

ifade edilmiş;

Komisyon üyeleri tarafından;

Anlaşmanın 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “güvenlik kuruluşları” ifadesinin Özbekistan açısından neyi ifade ettiği,

Anlaşmanın 8’inci maddesinin birinci bendinde yer alan “Tarafların yetkili makamları işbu Anlaşmanın uygulanması için heyet teatisinde bulunacaklardır. Gönderen Tarafın heyeti, kabul eden Tarafın ülkesinde bulunduğu süre yanı sıra ülkeye giriş, kalış ve ayrılış sırasında kabul eden ülkenin yasa ve yönetmeliklerine tabidir.” hükmünün benzer savunma sanayi anlaşmalarında yer almadığı, neden böyle bir kaydın düşüldüğü,

Anlaşmanın 11’inci maddesinde geçen “ İş bu anlaşma hükümleri, ... başka devletlerin ... ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.” ibaresi ile satılan savunma sanayi ürünlerinin kastedilip kastedilmediği ve pratikte nasıl takip edileceği,

Söz konusu ihracatımızın ne gibi siyasi veya askerî yansımalarının olduğu konusunda bilgi verilmediği,

Savunma sanayisi alanında iş birliği ya da bir ülkeye silah satışının askerî yardım özelliğini taşıdığı,

Bu nedenle, insani sonuçlarının olduğu ve ülkenin genel dış politika çıkarları bakımından da değerlendirilmesinin Parlamentoda yapılması gerektiği,

Özbekistan’a yapılan her silah satışının bölgedeki güç dengelerini değiştirme, olası çatışma potansiyelini tetikleme riskini bulundurduğu,

Anlaşmada, Özbekistan’a özgü bir unsurun olup olmadığı,

Türkiye’nin savunma sanayisindeki bazı kullanımının “Wassenaar Düzenlemesi”ndeki askeri ve sivil maksatlı “çifte kullanım” olarak tanımlanabilecek araç ve gereçlerin satımında çok dikkatli davranılması gerektiği,

hususlarında yöneltilen görüş ve sorular üzerine Dışişleri Bakan yardımcısı tarafından;

“Güvenlik kuruluşları” ifadesinin; sadece asker, polis değil sahil güvenlik, deniz, hava ve kara dâhil bütün kesimlerin kapsanması amacıyla konulduğu,

Özbekistan’la imzaladığımız Anlaşmanın; sadece bir silah satış anlaşması olmadığı, aynı zamanda savunma sanayisi işbirliği faaliyetlerine hukuki temel oluşturduğu, savunma sanayisinin ihtiyaçlarının ortak üretimini, teknoloji transferini ve ürünlerin karşılıklı tedarikini sağladığı, dolayısıyla Türk savunma sanayisi tarafından üretilen ürünlere pazar oluşturduğu,

“Ürün takip sistemimiz”e ilişkin soruya istinaden ise bu konuda bir ülkenin ürün takip sistemi olmasının çok iddialı bir durum olduğu,

Verilen ürünün hangi sektörlerde, nasıl kullanılacağına satış aşamasında veya işbirliği yaptığımız noktada belirlendiği, siyasi yansımalarını düşünerek risk oluşturacak durumlarda adım atılmadığı,

Savunma sanayisi satışlarının izlenmesi ve onaylanması konusunda, Dışişleri Bakanlığına danışıldığı ve Millî Savunma Bakanlığının onay sürecini gerçekleştirdiği,

“Ev sahibi ülke kurallarının anlaşmada vurgulanmasına” dair soruya istinaden Özbeklerin müzakere sırasında ülkenin kendine has savunma reflekslerine ilişkin daha katı denetim ve protokol uygulamaları konusunda ısrar ettikleri,

“Anlaşmanın Özbekistan’a özgü olup olmadığı” hususunda ise 83 ülkeyle yaptığımız anlaşmalarla aynı çerçeveye sahip jenerik bir Anlaşmayı teşkil ettiği,

Ancak, “Özbekistan’ın kurallarına uyulması” hususunun Özbeklere mahsus bir durum olduğu,

“Çift kullanımlı silahlar”a ilişkin ülkemizin, uluslararası taahhütlerine uyararak ve NATO müttefikliğinin gereklerini yaparak işbirliğini ve çalışmalarını sürdürdüğü, ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Kâtip	Üye
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Aydın Adnan Sezgin</i>
İstanbul	İzmir	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ahmet Kamil Erozan</i>	<i>Atilla Ödünç</i>
Balıkesir	Bursa	Bursa
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Hişyar Özsoy</i>	<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>
Diyarbakır	Erzurum	Eskişehir
(Muhalefet şerhimiz vardır)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Derya Bakbak</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>
Gaziantep	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Yunus Emre
İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye
Niyazi Güneş
Karabük
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul
Üye
İsmail Özdemir
Kayseri

Üye
Hasan Turan
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye
Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Muş
(Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye'nin son yıllarda Savunma Sanayi alanında önemli atılımlar yapması ve bu çerçevede dış bağımlılığın azalması memnuniyet vericidir.

Öte yandan, sözkonusu kanun teklifinin sekizinci maddesinin birinci bendinde "gönderen tarafın heyeti kabul eden tarafın ülkesinde bulunduğu süre yanı sıra, ülkeye giriş, kalış ve ayrılış sırasında kabul eden ülkenin yasa ve yönetmeliklerine tabidir" ifadesi bulunmaktadır. Karşılıklı olarak gönderilecek heyetlerin ev sahibi ülkenin yasa ve yönetmeliklerine neden tabi olacağı anlaşılmamaktadır. Nitekim imzalanan benzer savunma sanayi anlaşmalarında bu hüküm yer almamaktadır.

Türkiye'nin Orta Asya Cumhuriyetlerinin tamamıyla özel ilişkileri vardır, bu nedenle Türkiye sözkonusu ülkeler arasındaki dengeleri değiştirecek, ya da bölgenin istikrarsızlaşmasına neden olacak her türlü adımdan kaçınmalıdır.

Özbekistan konusundan bağımsız olarak, artık silah satan bir ülke konumuna gelen Türkiye'nin, savunma sanayi rejimi oluşturması ve bu çerçevede hareket etmesi önem arz etmektedir.

Yukarıda bahsekonu nedenlerden dolayı bu teklife muhalifiz.

Ahmet Ünal Çeviköz

İstanbul

Yunus Emre

İstanbul

Utku Çakırözer

Eskişehir

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin aşağıda Esas numarası yazılı kanun teklifine dair muhalefet şerhimizi bilgilerinize sunarız.

2/3981 Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine muhalefet şerhimizdir.

AKP iktidarının savunma sanayisinde damat Berat Albayrak'ın aile şirketini ve yandaş Ethem Sancak'ı merkeze alarak izlediği politika herkesçe bilinmektedir. Bu anlaşmayla Özbekistan'a SIHA/IHA satışlarının yapılması öngörülmektedir. AKP'nin Libya'dan Azerbaycan'a, Afganistan'dan Balkanlar'a ve son olarak Ukrayna'da yaşanan gerilime kadar dış politikayı militarize eden anlayışına ek olarak söz konusu anlaşmanın bölgede yaşayan halkların yararına olmadığı görüşündeyiz.

Buna ek olarak, AKP iktidarı son dönemde başta Suriye olmak üzere Libya, Doğu Akdeniz, Ukrayna ve Azerbaycan'da yaşanan gerilimli süreçleri fırsat bilerek Rusya'ya karşı askeri hamlelerle konumunu güçlendirmeye çalışsa da bu yöntemler söz konusu coğrafyalarda çatışmayı ve gerilimi daha da derinleştirmektedir. Batı ülkeleri-Rusya arasında son dönemde yaşanan gerilimi göz önünde bulundurduğumuzda söz konusu anlaşmanın eski Sovyetler bölgesi olan Özbekistan'da da aynı gerilimi ve çatışmayı taşıma ihtimali vardır. AKP, bir yandan bu gerilimde arabulucu olmayı teklif ederken diğer yandan çatışma riskinin olduğu ülkelerle böylesi anlaşmalar imzalaması tezatlık içermektedir. Bugün, Ukrayna'da gerilimin tırmanmasına gerekçe olarak gösterilen olaylardan biri de AKP tarafından Ukrayna'ya satılan SIHA'ların Rus yanlısı bölgelerde kullanılmasıdır.

Türkiye'nin askeri ve savunma sanayisine ayırdığı bütçe göz önünde bulundurulduğunda gün geçtikçe yoksullaşan halkın vergisini savunma ve savaş bütçesine ayrılmasının yanlış bir politika olduğunu düşünmekteyiz. Bu sebeple söz konusu **teklife şerh düşünüyoruz.**

21.02.2022

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Muş

Hişyar Özsoy

Diyarbakır

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ'UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE
ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SAVUNMA SANAYİİ ALANINDA İŞ
BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 23 Mart 2021 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE
ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SAVUNMA SANAYİİ ALANINDA İŞ
BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 23 Mart 2021 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE
ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
SAVUNMA SANAYİİ ALANINDA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (bundan sonra her biri "Taraflar" ve birlikte "Taraflar" olarak anılmaktadır),

Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki 16 Ekim 2000 tarihli Askeri ve Askeri Teknik Alanlarda İşbirliği Anlaşması hükümlerini dikkate alarak,

Karşılıklı fayda ve hakların eşitliği ilkelerine dayalı olarak daha fazla geliştirilmeleri ve güçlendirilmeleri gereken dostluk ve işbirliği ilişkilerinin her iki ülkenin karşılıklı menfaatleri yanı sıra dünyada barış ve güvenliği katkıda bulunması gerektiğini vurgulayarak,

Modern savunma ve güvenlik sistemleri alanındaki kendi bilimsel ve teknik imkanlarını kullanarak savunma sanayii alanında işbirliğini geliştirme arzularını ifade ederek,

Karşılıklılık ve karşılıklı saygı ilkelerini dikkate alarak aşağıdaki konularda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE I
AMAÇ**

İşbu Anlaşmanın amacı, savunma malları ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, satın alınması ve bakımı ve ilgili teknik ve lojistik destek alanlarında daha etkin işbirliği yoluyla Tarafların savunma sanayii kapasitelerini artırarak Taraflar arasında savunma sanayii alanında işbirliğini tesis etmektir.

**MADDE II
KAPSAM**

İşbu Anlaşma, Taraflar veya Tarafların onayladığı resmi kurum veya kuruluşlar arasında savunma sanayii alanındaki karşılıklı işbirliği faaliyetlerine ilişkin ilkeleri kapsamaktadır.

MADDE III TANIMLAR

1. "Savunma Sanayii Malları ve Hizmetleri", savunma ve güvenlik için kullanılan her türlü silah ve ekipman ve bunların yedek parçaları ve alt sistemleri ile bunlarla ilgili danışmanlık hizmetleri anlamını taşır.
2. "İşbirliği", kendi yürürlükteki yasaları ve yönetmelikleri uyarınca işbu Anlaşma amaçları çerçevesinde karşılıklılık ilkesine dayalı olarak Taraflarca gerçekleştirilen faaliyetler anlamını taşır.
3. "Gönderen Taraf," işbu Anlaşma amaçları çerçevesinde Alan Tarafın ülkesine personel, malzeme ve ekipman gönderen Taraf anlamını taşır.
4. "Alan Taraf," işbu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafça gönderilmiş olan personel, malzeme ve ekipmanları kabul eden Taraf anlamını taşır.
5. "Üçüncü Taraf," Taraflar dışındaki bir devletin yasal temsilcileri, bir ülkenin hükümeti, kuruluş veya uluslararası örgüt anlamını taşır.

MADDE IV İŞBİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar, savunma sanayii ile ilgili aşağıdaki alanlarda işbirliği yapacaklardır:

1. Tarafların güvenlik kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu her türlü savunma sanayii ürünleri ve hizmetlerinin doğrudan satın alınması, geliştirilmesi, üretimi ve bunların üçüncü taraflara satışı.
2. Envanterdeki sistemler ve platformların bakımı/modernizasyonu.
3. Teknoloji transferi yoluyla Taraflar arasında her türlü eğitim işbirliği ve belge teatisi.

MADDE V UYGULAMA İLKELERİ

1. İşbu Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin ayrıntılar ve uygulanması, ulusal mevzuat hükümlerine uygun olarak Taraflarca imzalanan protokoller, anlaşmalar ve sözleşmelerde belirtilmektedir.
2. İlke olarak Taraflar, sadece kendi savunma sanayileri ile ilgili alanlarda işbirliği yapacaklardır. Üçüncü tarafların menfaatlerine uygun olan işbirliği konuları, Taraflar arasındaki karşılıklı mutabakat yoluyla dahil edilebilir.

MADDE VI YETKİLİ KURUMLAR

İşbu Anlaşma'nın uygulanması konusunda yetkili kurumlar şöyledir:
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına: Türkiye Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanlığı;
Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti adına: Özbekistan Cumhuriyeti
Savunma Sanayii Devlet Komitesi.

MADDE VII ORTAK KOMİSYON

1. İşbu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Taraflar, savunma sanayii alanında işbirliği konusunda Özbek-Türk Ortak Komisyonunu (bundan sonra "Ortak Komisyon" olarak adlandırılmaktadır) kuracaklardır.

2. Ortak Komisyon toplantılarına eş başkanlar başkanlık edeceklerdir. Özbekistan Cumhuriyeti Savunma Sanayii Devlet Komitesi heyetine başkan yardımcısı veya hükümet temsilcisi başkanlık edecek, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı heyetine de başkan yardımcısı veya Savunma Sanayii Başkanı'nın temsilcisi başkanlık edecektir.

3. Gerekli takdirde Ortak Komisyona Taraflardan her birinin Silahlı Kuvvetleri, ilgili bakanlıklar, idareler yanı sıra savunma sanayii şirketlerinden uzmanlar katılabilir.

4. Ortak Komisyon toplantıları, olağan ve olağanüstü olarak yapılır. Ortak Komisyonun olağan toplantıları, sırası ile Özbekistan ve Türkiye'de yapılır.

Olağanüstü toplantılar, Ortak Komisyonun eş başkanları ile kararlaştırılan acil konuların görüşülmesi amacıyla yapılır.

Ortak Komisyon toplantılarının tarihi, saati, gündemi ve programları, Ortak Komisyon toplantılarından en az 30 gün önce hazırlanacak, görüşülecek ve kararlaştırılacaktır. Gündemdeki değişiklikler ve ilaveler, toplantı tarihinden bir hafta önce hazırlanmalı ve kararlaştırılmalıdır.

5. Ortak Komisyon'un sonuçları ve kararları, Ortak Komisyon'un ilgili protokollerine yansıtılacaktır.

MADDE VIII HUKUKİ KONULAR

1. Tarafların yetkili makamları, işbu Anlaşma'nın uygulanması için heyet teatisinde bulunacaklardır. Gönderen Tarafın heyet, kabul eden

Tarafın ülkesinde bulunduğu süre yanı sıra ülkeye giriş, kalış ve ayrılışı sırasında kabul eden tarafın yasa ve yönetmeliklerine tabidir.

2. Taraflar, işbu Anlaşmanın uygulanması sırasında ortaya çıkacak maliyetleri, her ilgili durumda başka şekilde kararlaştırılması dışında Tarafların kendi ulusal mevzuatlarında öngörülen sınırlar içinde kendileri üstleneceklerdir.

MADDE IX FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI

1. Tarafların aşağıdaki fikri mülkiyet hakları, her proje için ayrı ayrı belirlenir:

kendi sınırları içinde imalat hakları;

üretim için lisans verilmesi;

üçüncü taraflara satışlar, ortak girişimlerde gerçekleştirilen buluşlar;

yeni ürünler için patent koruması ve teknoloji transferi hakları ve yükümlülükleri.

Taraflar, işbu Anlaşma uyarınca oluşturulmuş ve transfer edilmiş fikri mülkiyet haklarının ulusal mevzuat ve taraf oldukları uluslararası sözleşmeler çerçevesinde etkin şekilde korunmasını sağlayacaklardır. İşbu Anlaşma çerçevesinde fikri mülkiyet kavramı, Stockholm'de 14 Temmuz 1967'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü Kuruluş Sözleşmesinin 2. Maddesinde tanımlandığı şekilde yorumlanacaktır.

2. İşbu Anlaşmanın hiç bir hükmü, Taraflara veya üçüncü taraflara ait olan mevcut veya gizli bilgilerle bağlantılı olarak alınmış olan fikri mülkiyet hakları konusundaki bilgilerin sahibin muvafakati olmadan kullanılması, değiştirilmesi veya açıklanması için izin verildiği şekilde yorumlanmayacaktır.

3. Taraflar, işbu Anlaşma uyarınca diğer Tarafça sağlanmış olan bütün malzeme, ürün ve bilgilerin üretimi, kopyalanması, kullanılması veya dağıtımı ile ilgili fikri mülkiyet haklarına uyacaktır.

4. Fikri Mülkiyet Haklarının Korunmasına ilişkin Anlaşma ile tesis edilen yükümlülükler, işbu Anlaşma'nın feshedilmesinden sonra geçerli olacaktır.

MADDE X BİLGİ, BELGE VE MALZEMELERİN GÜVENLİĞİ

1. İşbu Anlaşma kapsamındaki işbirliği sürecinde elde edilen bilgiler, Tarafların devletlerinin menfaalarına zarar verecek şekilde kullanılamaz.

2. Taraflar, işbu Anlaşma kapsamındaki işbirliği sırasında alınan bilgileri kendi ulusal mevzuatlarına uygun şekilde koruyacaklardır.

3. Taraflar, işbu Anlaşma kapsamında alınmış veya elde edilmiş askeri-teknik işbirliğine ilişkin bilgileri, diğer Tarafın önceden yazılı muvafakati olmadan uluslararası kuruluşlar ve yabancı gerçek veya tüzel kişiler dahil olmak üzere üçüncü taraflara açıklamamayı taahhüt etmektedirler.

4. İşbu Anlaşma kapsamındaki ortak çalışmalar sırasında Taraflar, birbirlerine sınırlı bir hizmet çerçevesinde kullanılan bilgileri verebilirler.

Bu tür ortamlar, "Hizmet içi kullanım için" şeklinde işaretleneceklerdir.

Sınırlı dağıtım hizmeti için kullanılan bilgileri alan Taraf, bunların kendi ulusal mevzuatına uygun olarak korunmalarını ve kullanılmasını sağlayacaktır.

Belgelerde, Taraflar arasında hizmetlerin sınırlı dağıtımında kullanılan bilgilerin temin edilmesi öngörülmektedir.

5. İşbirliğinin gizliliği konusundaki bilgiler veya Taraflar arasında belirli anlaşmalar kapsamındaki işbirliğine ilişkin başka bilgiler, bir Tarafa diğer Tarafa iletilmeli ve (veya) işbu Anlaşma kapsamında Taraflar arasında akdedilen anlaşmalarda kararlaştırılmalıdır.

6. Bir devletin temsilcilerinin diğer Tarafın askeri tesislerine veya askeri-endüstriyel kompleksine girişleri, Tarafların kendi ulusal mevzuatlarına göre gerçekleştirilir.

MADDE XI TARAFLARIN BAŞKA ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN KAYNAKLANAN TAAHHÜTLERİ

İşbu Anlaşma hükümleri, Tarafların taraf oldukları başka uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerini ve başka devletlerin mevzuatı, menfaatleri, güvenliğini etkilemez ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

MADDE XII UYUŞMAZLIKLARIN HALLİ

İşbu Anlaşmanın uygulanması ve (veya) yorumlanmasına ilişkin uyuşmazlıklar ve anlaşmazlıklar, Taraflar arasındaki danışmalar ve müzakereler yoluyla çözüme kavuşturulacaktır.

MADDE XIII DEĞİŞİKLİKLER VE İLAVELER

İşbu Anlaşma'da Tarafların karşılıklı mutabakatı ile ayrılmaz bir parçasını oluşturacak ve ayrı protokollerde belirlenecek ve işbu Anlaşma'nın XIV Maddesine göre yürürlüğe girecek değişiklikler ve ilaveler yapılabilir.

MADDE XIV YÜRÜRLÜĞE GİRME VE SÜRE

1. İşbu Anlaşma, Tarafların birbirlerine diplomatik kanallardan ilgili belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli kendi iç hukuki işlemlerin tamamlandığını bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma, beş (5) yıl için akdedilmiştir ve Taraflardan birinin diğerine diplomatik kanallardan Anlaşma'nın sona ermesinden altı (6) ay önce bunu feshetme niyetini yazılı olarak bildirmesi dışında beş (5) yıllık sürelerle kendiliğinden yenilenecektir.

2. İşbu Anlaşmanın feshedilmesi, süresi içinde kararlaştırılmış, başlatılmış ve tamamlanmış projeler, programlar ve sözleşmelerin (anlaşmaların) uygulanmasını etkilemez.

Taşkent'te 2 Mart 2021'de ve Ankara'da 23 Mart 2021'de her biri Özbekçe, Türkçe ve İngilizce lisanlarında ikişer asıl suret imzalanmıştır.

İşbu Anlaşmanın hükümlerinin yorumlanmasında bir farklılık olması halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına

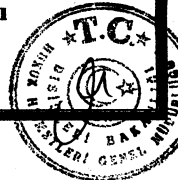
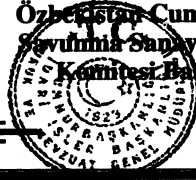

İsmail Demir
Türkiye Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanlığı Savunma
Sanayii Başkanı

Özbekistan Cumhuriyeti
Hükümeti adına

Oybek Ismoilov
Özbekistan Cumhuriyeti
Savunma Sanayii Devlet
Komitesi Başkanı

TBMM Basımevi - 2023